

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 6 korona.
 Egyes szám ára 4 fillér.

MEJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
 szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
 Városi közlevéltár (városház,
 földszint 7. sz. ide küldendő a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
 Városi könyvnyomda-vállalat
 irodája. Ide küldendő az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.

Polgármesteri jelentés 1908. évről.

(Vége.)

Kereskedelmi szakoktatás.

Debreczeni Kereskedelmi Tanintézet.

A Debreczeni Kereskedelmi Tanintézet lankadatlan szorgalommal és kitartással igyekezik kereskedelmi szakismeretek terjesztésével művelten kereskedői és erős közgazdasági, polgári fiuiskolájával pedig boldogulni tudó iparos és gazdálkodó nemzedéket nevelni.

A tanintézet öt tagozatába beirt rendes tanulók létszáma következőképp oszlik meg:

a) felső kereskedelmi iskolában . . .	181 tanuló
b) kereskedő-tanonc iskolában . . .	198 "
c) női kereskedelmi tanfolyamban . . .	46 "
d) keresk. esti szaktanfolyamban . . .	44 "
e) polgári fiuiskolában . . .	321 "
Összesen 790 tanuló.	

Ezekhez járul a felső kereskedelmi iskolában 4, a polgári fiuiskolában 13, összesen 17 magántanuló. A megelőző évi létszámhoz képest az emelkedés 48.

a) A felső kereskedelmi iskola mindhárom osztálya párhuzamos. Az év végén osztályozott rendes tanulók közül megfelelt 87%, mult évben 81%, ami az országos átlagnál jóval kedvezőbb eredmény. Az egész tanévén át 49 növendék nyert érettségi bizonyítványt, a tanintézet fennállása óta pedig összesen 1045-en. Kiváló szorgalmukért és jómagaviseletükért elismerő jutalomban részesült a tanulók közül 14. A beirt tanulóknak 55%-a Debreczenből, Hajdú és Szatmár megyéből 6-6%, 5%-a Bihar, 7%-a Szabolcs és 21%-a 18 egyéb megyéből került ki. A szülők polgári állása és foglalkozása a tanulók 80%-ánál kereskedő, 13%-ánál köz- és magántisztviselő, 5%-ánál értelmiségi foglalkozással bíró és 13%-ánál katonai, munkás vagy magánzó. A tanulók 99%-a magyar volt, a többi német és szerb. Nyelvi ismeretük: csak magyarul beszélt 79% (mult évben 83%), magyarul és még egy vagy két hazai nyelven 21%, Rendkívüli tárgyattantult és pedig német társalgást 11%, gyorsírást 15%, tornát (kötelező) 77%.

Az 1908-09. tanévben némi emelkedés tapasztalható; beiratkozott rendes tanulók száma 185, magántanulók száma 8, összesen 193, az emelkedés összesen 8.

b) A kereskedő tanonciskola a fővárosi után az ország legnépesebb iskolája. Az év végén osztály-

zott tanulók közül megfelelt 70%, mi elég kedvező eredménynek mondható, tekintettel a tanoncok fogyatékos előképzettségére, gyakori óra mulasztásokra, a házi készülésre szükséges idő hiányára, az évközben való beiratkozásra s végül azon nagy nehézségekre, melyekkel tanításközben meg kell küzdenünk. Elismerő jutalmat kapott 16 tanuló.

A tanulók eloszlása üzletük nemére nézve következő: fűszerárú 32%, divatárú 20%, kézmű és rövidárú 8%, vasárú 8%, vászon és rőfősárú 10% egyéb üzletnek 22%. Korra nézve 13 15 éves 41%, 16-20 éves 59%. Vallásra nézve: ref 45%, izraelita 32%, róm. kath. 18%, gör. kath. 4%, és ág. h. ev. 1%. Az 1908-09. tanévben beiratkozottak száma 200, vagyis legmagasabb a tanonciskola fennállásának jubiláris 50 éve alatt.

c) A női kereskedelmi tanfolyam az 1907-08. tanévben fennállásának immár 10-ik évét töltötte be.

A lefolyt tanévben a tanfolyamnak ép úgy, mint a mult tanévben (osztatlan osztály) mellett a szakképzés sikere érdekében többet nem vehetünk fel) a tanfolyamnak 46 növendéke volt (debreczeni illetőségű 72%), akik közül a 10 hónapos szorgalmi idő befejezésével 42-en tettek vizsgálatot, ezek közül megfelelt 89%, elismerő jutalomban részesült 3 növendék. Illetőségre nézve debreczeni 72%, 8 más törvényhatóságba illetékes 28%. Anyanyelvre nézve mind magyar; vallásra nézve: r. k. 35%, izraelita 30%, ref. 28%, ág. h. ev. 7%. Nyelvismeretre nézve: csak magyarul beszélt 85%, még egy másik hazai nyelvet 15%.

Az 1907-08. tanévben végzett helybeli növendékek közül azok, kik kenyérkereset céljából alkalmazást óhajtottak, nagy részben elhelyezést nyertek áruüzletekben a pénztárnál, számlakönyvnél és könyvelésnél; kisebb részt biztosított intézetekben, pénztárazetekben, gyári hivatalnoknál és különféle hivatalok irodáiban sikerült elhelyezni.

Az 1908-09. tanévben beiratkozottak száma 84 s így a női kereskedelmi tanfolyamot ezek részére is párhuzamosítani kellett.

d) A kereskedelmi esti szaktanfolyam célja a napközben kenyérkeresettel elfoglalt felnőtt egyéneknek alkalmat és módot nyujtani a kiegészítő kereskedelmi szakismeretek elsajátítására; e tanfolyam, habár csak 7 hónapon át tart, 1907-08. tanévben is sikerrel végezte kitűzött célját. A 44 hallgató közül 41 férfi, 3 nő volt; foglalkozásra nézve a megoszlás következő: kereskedő segéd 18, egyéb üzleti alkalmazott 8, önálló iparos 1

parossegéd 2, köz- és magántisztviselő 4—4, magánzó (alkalmazás nélkül) 6 és tanító 1.

Az 1908—09. tanévben beiratkozottak száma 30, kik közül 24 férfies 6 nő.

e) A polgári fiúiskola a négy osztályába, melyek közül egyedül a IV. osztály volt osztatlan, a többi három a tanulók nagy számára tekintettel párhuzamos, 321 tanuló iratkozott be, az előző tanévi 280 tanuló létszámmal szemben a szaporodás 41. Mindenesetre örvendetes jelenséggül szolgál az, hogy Debreczén város lakossága egyre jobban méltányolja e legfiatalabb tagozatban azon iskolát, mely legalkalmasabb arra, hogy az ipari, kereskedelmi és gazdasági pályára készülő ifjaknak megadja azon befejezett egésznek mondható értelmi képzettséget és a gyakorlati élet szempontjából annyira szükséges előismeretet, melyre hivatásul választott pályájuk okszerű és sikeres végzéséhez szükségük van. E kiválóan gyakorlati cél helyes felismerése készítette a debreczeni Kereskedő-Társulatot arra, hogy Kereskedelmi Tanintézetét ezzel az ötödik tagozattal kibővítse; büszke lehet a Kereskedő-Társulat arra, hogy a közszükségletet oly méltóan kiegészítő ezen új iskolája nemcsak teljes, hanem hozzákötöttő várakozásoknak minden tekintetben megfelelő üdvös intézmény.

Az iskola céljaira szolgáló és több mint 4000 négyzetűl területű épületömb ma már szűk a benne elhelyezett 794 tanulót számláló öt tagozatnak. A legkényesebb higiéniai igényeknek megfelelő tanterem, modern és gazdag felszerelések, egységes tanárkar, a közel 800-at elérő tanuló ifjuság, lelkiismeretes és gondos vezetésű hirdetői a fenntartó Kereskedő-Társulat böles előre látásának és igazán nemes célú áldozatkészségének, de emellett nem térhet ki azon nagy körültekintést igénylő kötelesség teljesítése alól, hogy további áldozatkészséggel intézményeit fejlessze és ezzel Debreczen sokoldalú tanügyét még fokozottabb sikerrel előmozdítsa.

Debreczen sz. kir. város vallásörkölösi élete.

Városunk vallásörkölösi élete az elmúlt évben kedvezőnek volt mondható. Népünk vallásos lelke a munkaszüneti napokban szívesen felkereste a templomokat és valláskülönbőség nélkül eleget tett egyháza iránt tartozó kötelességeinek.

A város területén nagyobb büntények csak elvéve fordultak elő, annál szomorubb dolog azonban, hogy népünk nem tud leszokni az utcai káromkodásról és az aropító beszédekről, melyekkel nem egyszer megbotránkoztatja a járő-kelöket. Mindenesetre a megbotránkoztatja a járő-kelöket. Mindenesetre a megbotránkoztatja a járő-kelöket. Mindenesetre a megbotránkoztatja a járő-kelöket. Mindenesetre a megbotránkoztatja a járő-kelöket.

Népünk erkölösi életét tekintve, örömmel jelentem, hogy a vadházaságok napról-napra kevesbednek és a törvénytelen szülöttek száma apadóban van.

Mindenesetre nagyban emelné népünk erkölösi életét, ha az italmérésre jogosított boltok vasár- és ünneppanapokon zárva maradnának, mert ez által

eltávolíttatnék az alkalmom a részegeskedésre és mértékletlen italozásra. Városunk erre néve egy szabályrendeletet is alkotott, mely azonban mind- ezideig nem nyert kormányhatósági jóváhagyást.

6627. sz.
1894.

Dijszabályzat.

Az állati hulláknak a gyepmesteri telepre való kiszállításáért, elégetéséért, eltemetéséért s továbbá a megfigyelés alatt levő jószágok gondozásáért, élelmezéséért szedhető díjakra és az eljárásra néve.

1. pont.

Minden egyes elhullott nagyobb jószágának (ló, szarvasmarha) a gyepmesteri telepre kiszállítás és elégetési díja 3 frt. 20 kr.

2. pont.

Minden egyes elhullott jószágának (ló, szarvasmarha) a gyepmesteri telepre kiszállítás és hulla gödörbe szabályszerű eltakarítási díja 1 frt. 50 kr.

3. pont.

Minden egyes elhullott kisebb jószágának (borju, csikó, sertés, juh, kecske stb.) a gyepmesteri telepre kiszállítás és elégetési díja 2 frt.

4. pont.

Minden egyes elhullott kisebb jószágának (borju, csikó, sertés, juh, kecske stb.) a gyepmesteri telepre kiszállítás és hulla gödörbe szabályszerű eltakarítási díja 50 kr.

5. pont.

Minden egyes, megfigyelés alatt álló nagy jószágának (ló, szarvasmarha) élelmezési és gondozási díja naponta 50 kr.

6. pont.

Minden egyes, megfigyelés alatt álló kisebb jószágának (borju, csikó, sertés, juh, kecske stb.) élelmezési és gondozási díja naponta 25 kr.

7. pont.

A megfigyelés alá helyezett ebeknek, macskáknak stb. összefogdosása, a gyepmesteri telepre kiszállítás csestről-cesetre darabonként 50 kr. Ugyanezeknek élelmezési díja naponta 20 kr.

8. pont.

A 2-ik és 4-ik pont alatti esetben a hullát a gyepmester köteles megnyuzatni, a hulla bőrét, fagygyuját a tulajdonosnak visszaadni, illetve a tulajdonosnak lakására 50 kr. fuvardíjért beszállítani.

9. pont.

Az olyan jószágokat és hullákat, melyeknek tulajdonosa meg nem állapítható, a gyepmester díjmentesen köteles kezelni, élelmezni, eltakarítani.

10. pont.

A gyepmester a rendörkapitányság által kiadott, s a szolgálat keretébe vágó rendeleteket haladéktalanul

köteles foganatositani, az ily eljárásért a hatósággal szemben díjazást nem igényelhet.

11. pont.

A gypmester köteles minden, a telepre kiszállított állatokról, hullákról a /- alatti minta szerint pontos jegyzéket vezetni, azt minden hó végével az első foku állategészségügyi hatóságnak bemutatni.

12. pont.

A gypmesteri telepre szállított minden hulla a hatósági állatorvos által megvizsgálendő, vizsgálat előtt a hullát eltemetni nem szabad.

13. pont.

Gypmesteri legényekül, alkalmazottakul csak oly egyének fogadhatók fel, kiknek felfogadását a rendőrkapitányság engedélyezi.

14. pont.

A dög-gödöröknek hatósági engedély nélküli felnyitása, azokból a csontok kiszedése tilos.

15. pont.

A gypmesteri telepen egy munkás állandóan kinttartózkodni köteles, kinek neve az elsőfoku hatósághoz bejelentendő.

Debreczen, 1894 október 25.

A városi Tanács.

Feltételek

a Piac-utca 26. és 28. sorszámú telek jobb kihasználása tárgyában hirdetett versenytárgyaláshoz.

A versenytárgyalási hirdetményben megállapított három módozatra benyújtandó ajánlatok a következő feltételeknek felelnek meg:

A) Általános feltételek.

1. Minden ajánlat zárt borítékban, öt pecséttel lezárva s a borítékon a hirdetményben megállapított felirással ellátva adandó be.

2. Minden ajánlat olvasható kézírással tisztán leírva nyújtandó be. Az ajánlat szövegének világosnak kell lenni; többféleképen értelmezhető, valamint olvashatatlant ajánlat a versenytárgyalásból kizáratik.

3. Az ajánlatban minden szám szóval és betűvel tisztán, olvashatóan kiírandó.

4. Minden ajánlaton az aláírás közjegyzőileg hitelesítendő s ha az ajánlatot bejegyzett cég teszi, a cégjegyzék kivonat is csatolandó.

5. Több ivre terjedő ajánlat összefüzendő s a füző zsinór ajánlattevő pecsétjével lepecsételendő.

6. Elkésve beadott, távirati, vagy utóajánlatok, valamint az előirt bánatpénz letétele nélkül beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A bánatpénz letételét igazoló letéti jegy az ajánlatához csatolandó. Azonajánlat, melyben a bánatpénz letétele ily letéti jeggyel nem lesz igazolva; vagy a bánatpénz az ajánlatához nem lesz csatolva, a versenytárgyalásból kizáratik.

7. Ajánlattevő ajánlatában köteles kijelenteni, hogy ezen általános és részletes feltételeket, valamint a helyi viszonyokat ismeri s magára kötelezőnek elfogadja.

B) Részletes feltételek.

I. módozathoz.

1. Ajánlat tehető a Piac-utca 26. és 28. sorszámú teleknek, tehermentesen, örök áron való megvételére.

2. Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a Piac-utca 26. és 28. sz. telkeket s azokon levő s Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező építményeket ismeri s ajánlatát ezen ismeret s a helyi viszonyok ismerete alapján teszi meg.

3. Az ajánlatba hozandó vételár számmal és betűvel olvashatóan kiírandó.

Oly ajánlat, mely a vételárat határozottan nem jelöli, vagy azt feltételekhez köti, figyelembe nem vétetik.

4. Ajánlattevő köteles ajánlatában meghatározni, hogy az ingatlant mely időpontban kívánja átvenni s kijelenteni, hogy a vételárat az átvétel, illetve az átadás napja előtt 24 órával teljes összegében Debreczen sz. kir. városi pénztárába befizeti, — mit, ha elmulaszt, bánatpénzt elveszti s a vételügylet felbomlik.

5. Debreczen sz. kir. város a Piac-utca 26. és 28. számú telkeket azon kikötéssel adja el, hogy vevő köteles azokat három év alatt egy, az utcai határvonalon három emelettel épülettel beépíteni, mit ha nem teljesítene, a három év elteltével a vételár háromnegyed részének egy összegben és készpénzben visszafizetése ellenében az ingatlant a város tulajdonába vissza száll s vevő a várossal szemben semminemű kártérítési követelést nem támaszthat.

Ajánlattevő már ajánlatában köteles kijelenteni, hogy ezen [feltétel ismeri, kötelezőnek elfogadja s ez, mint korlátozás, a vevő tulajdonjogának bekebelezésével egyidejűleg az ingatlanra feljegyzendő lesz.

6. Az ajánlat elfogadásával létrejött adás-vételi ügyletből mindennemű bélyeg, átírási, kincstári illeték és szerződési költségeket vevő fizeti. A tulajdonjog bekebelezésére alkalmas szerződést a város csak a vételár kifizetése után adja ki.

7. Az átvétel napjáig az ingatlanok mindennemű adóját Debreczen sz. kir. város s az átvétel napjától vevő fizeti.

8. Vevő az ingatlant a rajta levő s Debreczen szab. kir. város tulajdonát képező építményeket oly állapotban veszi át, amely állapotban az az átvétel napján lesz; a várostól semminemű javítást nem követelhet.

9. Az ingatlan 500,000 koronánál olcsóbban el nem adatik.

II. módozathoz.

1. Ajánlat tehető a Piac-utca 26. és 28. számú telek beépítésére oly módon, hogy:

2. A jelenleg fennálló építményeket ajánlattevő bontatja le, a bontásból kikerülő minden

anyag-élet" illetvén; ellenben a bontással felmerülő minden költségeket sajátjából fedezi.

3. Mindkét telken ajánlattevő saját költségén, Debreczen sz. kir. város által jóváhagyandó részletes terv s költségvetés szerint egy három emeletes bérpalotát épít.

4. Az ajánlatához csatolandó az építendő palota tervrajza és pedig minden emeletorból egy alaprajz, egy, vagy a szerkezet megértéséhez szükséges több metszet és homlokzat rajz 1:100 arányban rajzolva. Általános költségvetés a beépített köbméter alapján számítva s részletes műszaki leírás.

5. Ajánlattevő köteles ajánlatában határozottan megjelölni, hogy mily idő tartamra kívánja biztosítani magának a telek és az új épület használatát s ezen időtartam alatt a telek használatért mily bért s mily részletekben hajlandó a városnak fizetni.

6. A hasznélvezeti jog az építkezés befejeztével telekkönyvi bekezeléssel biztosítatik vállalkozónak s a város megengedi, hogy az építkezés befejeztekor — amikor nevezetesen megállapított, hogy az építkezés a város által elfogadott terv és költségvetésnek mindenképpen megfelelőleg hajlatott végre — legfeljebb a megállapított építési költség összegéig az ingallan oly jelzálog kölcsönrel terheltessék, mely a hasznélvezeti idő alatt letörlesztendő.

7. A hasznélvezeti idő letellével az egész ingatlan a rajta levő minden építménnyel együtt tehermentesen és teljesen jó karban adandó át a városnak.

8. A hasznélvezeti idő tartama alatt minden átalakításhoz a város, mint tulajdonos, engedélye kikérendő és csak a város engedélyével fogantatosítható. Az újabb befektetések a hasznélvezeti idő lejártával minden kárpótlás nélkül mennek át a város tulajdonába.

Oly új építkezésre nézve pedig, mely az épület köbtartalmát növeli, vagy kevesbiti, mindenkor a város, mint tulajdonos, engedélye kérendő ki.

9. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a szerződés megkötésével egyidejűleg fizetési kötelezettségeinek biztosítására bánatpénzét óvadék gyanánt készpénzzel, vagy óvadékképes értékpapírral a városi tanács által meghatározandó oly összegre kiegészíteni, hogy az a költségvetés szerinti építési költség 5%-át, a városnak fizetendő egy évi telekhasználati díjat, egy évi összes adót s egy évi fenntartási költségeket fedezze.

Ha ezen biztosítéket vállalkozó a megszabott időre le nem teszi, bánatpénze a város javára elvész s az egész ügylet felbomlik.

A hasznélvezet tartama alatt pedig köteles vállalkozó a városi tanács előtt a felvett kölcsön törlesztési részletei és kamatának kifizetését fél-évenként, az adók és egyéb közterhek kifizetését pedig minden év végén igazolni.

10. Ha vállalkozó a használati idő tartama alatt ezen ügyletből folyó bármely kötelezettségnek eleget nem tenne, joga lesz a városnak azon kötelezettséget vállalkozó óvadékából teljesíteni s az ekként megapadt óvadéknak záros határidő alatti kiegészítését vállalkozótól követelni; mit ha

vállalkozó nem teljesítene, a szerződés és vállalkozó hasznélvezeti joga megszüntnek tekintelik s az épület a város saját kezelésébe veszi. Amennyiben a városnak így támadó kárkövetelése vállalkozó óvadékából ki nem telnék, jogositva lesz annak egyéb vagyonából kielégítést szerezni.

11. Az ajánlat elfogadása esetén, az arról nyereendő jogerős határozat keltől számított három hónap alatt, köteles vállalkozó kölcsönös tárgyalás során megállapítandó kiviteli tervet 1:100 léptékben s a részletes költségvetést a városi tanácsnak jóváhagyás végett bemutatni.

A városi tanács a bemutatott tervek felett 30 nap alatt határoz.

12. Az építkezés a városi tanács által jóváhagyott terv s költségvetés szerint hajlandó végre.

13. A város kiköti magának azt, hogy az építkezést állandóan s minden részletében ellenőrizthesse s vállalkozó köteles a kivitelnél a város utasításait betartani. Ezen utasítások azonban a költségvetés tullepését nem eredményezhetik.

14. Vállalkozó köteles az épületet s annak minden tartozékát hasznélvezeti jogának tartama alatt mindenkor jó karban tartani s a használati idő lejártával teljesen jó karban átadni.

A város fenntartja magának a jogot, hogy ezen kötelezettség teljesítését szakközgei által mindenkor állandóan ellenőrizthesse.

15. Ajánlattevő ajánlatában köteles kijelenteni, hogy az építkezést mikor kezdi meg s a telek átadásától számított mennyi idő alatt fejezi be.

16. A telek átadás, illetve átvétel napjáig annak összes adóját a város fizeti; azon időből kezdve a használati idő egész tartama alatt az összes terheket vállalkozó viseli.

III. módozatosh.

1. Ajánlat tehető arra, hogy a II. módozatra beadott ajánlatához a jelen feltételek, II. 4-ik pontja értelmében bemutatandó tervet s általános költségvetést és műszaki leírást mennyirei hajlandó ajánlattevő a város tulajdonába átadni.

2. Az ajánlat elfogadása esetén a terv, általános költségvetés és műszaki leírás a város tulajdonába megy át s azt akár változtatlanul, akár változtatva kiépítheti.

3. Fenntartja magának a város a jogot, hogy azon esetben, ha a Piac-utca 26. és 28. számú telkeket maga építené be, a II-ik módozatra benyújtott ajánlatokhoz csatolt a ezen feltételek szerint megvételre felajánlott tervek közül többet is megvehessen s hogy azokat az építési tervük kidolgozásánál felhasználhassa.

Megállapított Debreczen sz. kir. város tanácsának 1909. évi december hó 9-ik napján tartott üléséből.

A Városi Tanács.

Hírek.

— A városi tisztviselő urak figyelmébe. A tekintetes Tanács 6111/1909. sz. határozatára hivatkozással van szerencsém címeket felkérni, hogy 1910. évi irodai iródszer szükségletét sziveskedjék kitüntetni és nehogy az irodai szerek kiadásában késedelem történjék, az ívet 8

nap alatt címre beküldeni. Debreczen, 1909 december hó 9-én. Tisztelettel: Koncz Ákos tb. tanácsnok, közleveltárnok.

— **A cigányügy országos rendezése.** Egyik törvényhatóság a másik után emeli föl szavát a cigányügy kérdésének országos megoldása érdekében rámutatva azokra a körülményekre, melyek a rendezést elődhatatlanul szükségesnek teszik. Legutóbb Veszprém vármegye intézett ebben a tárgyban átiratot a társ-törvényhatóságokhoz, melyben hivatkozik arra, hogy országos védelemre ma már a foglalkozás nélküli, munkát nem kereső févad cigányok középkorba illő, egyik helyről a másikra való vándorlása s hogy évek óta az ország legkülönbözőbb részeiben ugyszólván napról-napra ismétlődnek meg a gaztetteik, kezdve a malacolpástól a vadállati kegyetlenségig végrehajtott, betűréssel párosult rablógyilkosságig. Törvény hiányában, házgasz rendelvek mellett azonban a közigazgatási hatóságok kellő sikerrel a cigányok ellen el nem járhatnak. Eppen ezért feltétlenül szükségesnek tartja a törvényhatóság a törvény útján való országos rendezést, minthogy azonban ez valószínűleg még csak a távoli jövő szép reménye, szükséges, hogy vármegyék saját hatáskörükben egyöntetű praeventív és megtorló intézkedésekkel járjanak el a vésszedelem ellenében. Ezek az intézkedések pedig lényegileg a következők volna: az illetőségi bizonyítványok kőbor cigányok részére csak nagy körültekintéssel, beható tárgyalás alapján és akkor adhatók ki, ha semmi kétség nem forog fenn az illetőség tekintetében, ami által a visszatekintés lehetetlenné tétetnék. A lópaszussok esakik akkor állíthatók ki, ha az előjáróság személyesen meggyőződött arról, hogy a ló tényleg megvan a cigánynál s hogy jogos uton jutott az illető cigány birtokába. Tanuk által való bizonyítás esetén cigány nem fogadható el tanuak. A hatóságok a csavargó cigányokkal szemben a kihágási büntetőtörvénykönyv idevonatkozó rendelkezéseit teljes szigorral alkalmazzák, az idegen illetőségi cigányt toloncoltassák el. Ha valamely faluban kőbor cigányok megjelentek, erről az illető előjáróság a legközelebbi esendőőröszt haladéktalanul értesítse.

A szivar megváltólan utasítás között. Magyarországra Ausztriába be lehet vinni vámmentesen uti szükségletre 10 darab szivart, vagy 25 darab cigarettát, vagy pedig 35 gramm dohányt, különbben egy kilogramm dohány után 31 korona 20 fillért kell fizetni. **Olaszországra** 10 szivart, vagy megfelelő számú cigarettát szabad bevinni 1 kilogramm, körülbelül 200 szivart, dohány váma 20 líra. **Svédországra** 50 szivart, vagy 250 gramm dohányt szabad bevinni; 1 kilogramm szivar váma 2 frank. Legszigorúbb **Franciaországra**, hol a legcélszerűbb mennyiséget is be kell vallani. Csak kedvezésképpen engedték meg, hogy legföljebb 10 szivart, vagy 20 cigarettát, vagy 40 gramm dohányt tchessen vámmentesen behozn, ennek feltétele azonban a bevallás. A vám alá eső dohánybehozatal maximuma 1. kilogramm dohány, vagy 500 szivar, amelyre a következő vámtelek érvényesek: 1 kilogramm szivar, körülbelül 200 darab, vagy cigareta után 50 frank, egy kilogramm kelési dohány után 25 frank, 1 kilogramm egyéb dohány után 15 frank. Asszonyok és gyermekek utiszükséglet címén egyáltalában nem vihetnek be dohányt.

— **A parcellázás állami ellenőrzése.** Évek óta tapasztalható, hogy magánemberek és bankületek dus haszon reményében megveszik az eladó birtokot parcellázás céljából és azután nagy teher mellett eladják földéhes, számitani nem tudó kisgazdáknak, munkásnak, sokszor olyannak, aki a foglaltól is csak hitelművelettel tudja lefizetni. Ezért a birtokparcellázás sok keserűségnek vált forrásává. Annnyir szembeszők volt egy-egy parcellázás üzleti természetű és a nép félrevezetésére irányuló rosszhiszeműség, hogy a földművelésügyi miniszter szükségét látta közelépn, hogy a miniszter nem egy birtokparcellázásnál jákarkatatan törekedett, a parcellákat vásárlók érdekében megvédelmzésére. Baj volt azonban eddig, hogy a miniszternek nem jutott tudomásra minden birtokföldarabotási és parcellázási eset. Azért intézi **Darányi** földművelésügyi miniszter válamennyi főispánhoz az itt közölt és a közérdeknek jelentékenyen szolgáló rendeletét:

Debreczen sz. kir. város polgármesteréről.

4578/1909. éln.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város házipénztára által kezelt utalap pénztár 1907—1908. évekről szerkesztett zár-számadásai az 1890. évi I. t. c. 28. §-a értelmében a polgármesteri irodában folyó évi december hó 15-től december 30-ig 15 napi közszemlére kitétetvén, erről a város közszemlével azzal értesitem, hogy az ellen a netaláni és zsevételeiket hozzám a fent kitett határidő alatt beadhatják.

Debreczen, 1909 december 15.

Kovács József,
polgármester.

18940
1909. szék.

Hirdetmény.

A földadókataszter kiigazításáról és a földadó százalékának megállapításáról szóló 1909. évi V. t.-cikk rendelkezései szerint a föld művelési ágában beállott változásokról szerkesztett jegyzék a f. évi december 20-ik napjától az 1910. évi január 20-ik napjáig bezárólag a városi adóügyosztály **birtoknyilvántartási hivatalában** — városház, földszint — közszemlére kitétetett.

Erről az érdekeltek közt azzal értesíttetnek, hogy az új osztályba sorozás elleni felszólalásokat a jelzett idő alatt itt beadhatják.

Debreczen, 1909 december 13.

A Városi Tanács.

MEGJELENT

•••••

„Ös Debreczen“

Előszelések Debreczen muljából.

Ita: **KONCZ ÁKOS.**

•••••

Ára ötves kiállításban 3 korona.
Kapható a szerzőnél (Városház, földszint 7. számú szoba vagy lapunk kiadó-hivatalában, a váro-
s rósi nyomdávaltalatnál. o o

4425-
1909. éln. szék.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság választott tagjai sorában a folyó 1909. év folyamán elhalogás miatt megüresedett 3 választott bizottsági tagsági helynek betöltése végett a törvényhatósági bizottság a választási eljárás megtartását folyó 1909. év november 30-ik napján tartott rendes közgyűlésében 331—17,147—1909. bkgy. sz. határozatával a **folyó 1909. év december hó 22. — szerda — napjára tűtete ki.**

A választás sorrendje a következők:

1. Az I. vagyis Csapó-utcai kerület választ 1 bizottsági tagot 5 évre. Választási elnök: Szabó Lajos.

Helyettesei: Pongó Lajos és Bárdos Géza. Választási helyiség: a tüzoltó-laktanya (Csapó-utca 43. szám).

2. A II. vagyis a Péterfia-utcai kerület választ 1 bizottsági tagot 2 évre. Választási elnök: Sinka Sándor. Helyettesei: Id. Kertész István és Szilágyi Bálint. Választási helyiség: a ref. egyház épületének tanácssterme (Egyházter 17. szám).

3. A III. vagyis Hatvan-utcai kerület választ 1 bizottsági tagot 2 évre. Választási elnök: Dr. Bacsó Dezso. Helyettesei: Riesz Henrik és Török Péter. Választási helyiség: a városháza nagy terme.

A választásra jogosítottak azok, kik az országgyűlési képviselőválasztók folyó évre érvényes névjegyzékében felvéve vannak, mely jegyzékek a választási elnöknek kiadatnak.

Minden választónak a választás alkalmával személyesen előmutatandó igazoló jegy kézbesítettik s a szavazat-lapok is ugyanakkor fognak kiosztatni, melyekre mindenik választó az általa megválasztatni kívánt egyének nevét följegyzti.

A választás, a szavazók nevének és lakhelyének nyilvános följegyzése mellett, személyesen beadott szavazat-lapok által történik; ha a szavazat-lap több nevet tartalmaz, az utóbbi irt nevek számba nem vétetnek.

A szavazat-lapok a választás napján reggeli 9 órá-tól kezdve délután 4 óráig a választási helyiségben adandók át. A kitűzött időn túl szavazatok el nem fogadotnak.

Ha oly egyén választatik meg, ki mint legtöbb adót fizető már tagja a törvényhatósági bizottságnak és a választást elfogadja, helye a sorrendben következő legtöbb adót fizető által pótolatik.

Az, ki több kerületben választatott meg, azon kerületet fogja képviselni, melyet a polgármesterhez intézendő nyilatkozatában megjelölni fog.

Felhivatnak tehát a választók hogy a választásra kitűzött időben és helyen igazoló-jegyeket s szavazat-lapjaikat magukkal vivén, megjelenjenek.

A választási eljárásra vonatkozó panaszok, vagy a megválasztott tag választathatási képessége ellen tett észrevételek, a választástól számított 15 nap alatt, az igazoló választmányhoz — melynek elnöke dr. Ujfalussy József ur — nyújtandók be.

Debreczen, 1909 december hó 5.

Kovács József,
polgármester.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet megnyílt.

Intézeti és fürdő-orvos Dr. Szász Adolf (lakik Piac-utca 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelménye alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszólgónak átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—1/2-ig, délután 1/2-től 1/2-ig férfiak, délelőtt 1/2-ig és délután 1—1/2-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.

!! MEGJELENT !!

A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN
**DEBRECZEN SZAB. KIR.
VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ
SZABÁLYRENDELETEI-
NEK GYŰJTEMÉNYE.**

Az 564 oldal terjedelmű, vastos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. Kossuth-utca, városház-épület.

Alapítatott 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készit mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésebben állíttatnak ki. — Yidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl.

Tartós betűeréből készült tömöntvényekkel helybelli és vidéki nyomdáknek, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.